

LAUSUNTO

3.3.2025

Eduskunnan tarkastusvaliokunnalle

1. Yleistä

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue rp kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain, puoluelain, vaalilain sekä kansalaisaloitelain 10 §:n muuttamisesta.

SDP yhtyy esityksen tavoitteisiin vaali- ja puoluerahoituksen avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisäämiseksi. Lisäksi SDP tervehtii ilolla esityksiä hallinnollisen taakan keventämisestä vaalien ehdokasasettelua koskevissa vaalilain kohdissa. Suhtaudumme myös positiivisesti ehdotuksiin nuorten yhteiskunnallisen aktiivisuuden, osallisuuden ja osallistumismahdollisuuksien lisäämiseksi. Tässä suhteessa ehdotus eurooppalaisen kansalaisaloitteen ikärajan alentamisesta 16 vuoteen on perusteltu.

2. Vaali- ja puoluerahoitusta koskevat ehdotukset

Vaali- ja puoluerahoituslakia koskevien ehdotusten osalta SDP pitää kannatettavana vaalikampanjaan lainaa antaneiden tahojen julkistamisvelvollisuutta. On luontevaa, että lainan antajan nimen julkistamisvelvollisuus kytketään lahjoituksia koskeviin euromääräisiin rajoihin.

Tässä yhteydessä haluamme kuitenkin tuoda ilmi tarpeen yhdenmukaistaa ilmoitusrajojen euromääräisiä summia. Esimerkiksi samaan aikaan käytävissä alue- ja kuntavaaleissa eri vaalikohtaiset ilmoitusrajat voivat aiheuttaa ongelmia. Osaltaan nämä eri ilmoitusrajat voivat myös mahdollistaa rahoituslain hengen vastaisen menettelyn, kohdistamalla laina siihen vaalikampanjaan, jonka julkistamisvelvollisuuden raja on pienempi. Vähintään alue- ja kuntavaalien euromääräisten rajojen tulisi vastata toisiaan.

Kampanjakulut ylittävän vaalirahoituksen osalta esityksen muotoilu on hyvä. Tämä selkiyttää ehdokkaan näkökulmasta tilannetta ja poistaa tarpeen kuluttaa rahaa vaalikampanjaan ilman selkeää tarvetta. SDP yhtyy myös esityksiin ei tukena pidettävien asioiden luettelon täydentämiseksi. Niitä voidaan kaikilta osin pitää perusteltuina ja tervetulleina lisäyksinä lainsäädäntöön.

Ajantasaisen ilmoituksen ulottaminen myös puolueiden saamiin lainoihin, on perusteltu ehdotus. Tältäkin osin SDP:llä ei ole huomautettavaa esitykseen. Niin ikään SDP tukee esitystä valtionavustuksen siirtomahdollisuuden laajentamisesta. Esimerkiksi puoluelehtiä julkaisevien osakeyhtiöiden kohdalla tämä on ollut erillisen viestintätuen lakkauttamisen jälkeen myös vakiintunut käytäntö, jonka lainsäädännöllisen aseman selkiyttämistä voidaan pitää perusteltuna. SDP:llä ei ole myöskään huomautettavaa koskien tilinpäätösasiakirjojen toimittamista koskeviin esityksiin.

3. Vaalilakia koskevat ehdotukset

SDP suhtautuu lähtökohtaisen positiivisesti kaikkiin sellaisiin ehdotuksiin, jotka lisäävät puolueiden omaa harkintavaltaa niiden toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Kuten ehdotusten perusteluissa todetaan, ovat kansanvaltaiset vaikutusmahdollisuudet ja niiden edistäminen keskeinen osa puolueiden ydintehtävää. Eri puolueilla on kuitenkin useita toisistaan poikkeavia tapoja edistää näitä pyrkimyksiä, eikä näitä keinoja tulisi lähtökohtaisesti asettaa paremmuusjärjestykseen lainsäädännöllistä kanavaa pitkin. Tältä osin eduskuntavaaliehdokkaiden valintaa koskevan jäsenäänestyksen järjestämisvelvollisuuden poistamista lainsäädännöstä voidaan pitää tästä näkökulmasta perusteltuna.

Myös muita vaalilakiin esitettyjä muutoksia voidaan pitää ylimääräisen sääntelyn karsimisen näkökulmasta perusteltuna sekä kieliasuun ja lainsäädännön ymmärrettävyyteen tehtyjä parannusehdotuksia tarpeellisina. Näiltä osin SDP:llä ei ole huomautettavaa tehtyihin esityksiin.

4. Kansalaisaloitelakia koskeva ehdotus

SDP on linjannut vuoden 2020 puoluekokouksessaan, että kuntavaalien äänestysikärajan laskemista 16 vuoteen on selvitettävä. Varsinkin nuorten osallisuus- ja vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen ovat tärkeitä tavoitteita demokraattisen järjestelmämme tulevaisuuden kannalta. SDP on sitoutunut edistämään kaikkien yhteiskunnan jäsenten mahdollisuuksia vaikuttaa omaan elämäänsä ja yhteisöönsä. Tehtyä ehdotusta eurooppalaisen kansalaisaloitteen Suomen kansalaisten antamien tuenilmausten allekirjoittamisen alaikärajan laskemista nykyisestä 18 vuodesta 16 vuoteen, voidaan pitää tästä näkökulmasta perusteltuna.

Konkreettiset esitykset, joilla voidaan katsoa olevan nuorten valmiuksia ja kiinnostusta yhteiskunnalliseen osallistumiseen lisäävä vaikutus, ovat puolueen näkökulmasta kannatettavia. Tällä perusteella SDP tukee tehtyä esitystä.

5. Lopuksi

On perusteltua, että puolueita, vaaleja sekä yhteiskunnallista toimintaa säätelevä lainsäädäntö on ajantasaista ja elää myös alati muuttuvan maailman mukana. Erityisesti näitä teemoja käsittelevä lainsäädäntö on oleellista myös kansanvaltaisen yhteiskuntajärjestyksen uskottavuuden kannalta. Siksi sen ajantasaisuuteen ja vaikuttavuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. On tärkeää, että puolueet kansanvallan edustajina pidetään keskeisesti mukana näiden muutosten valmistelussa myös jatkossa.

Helsingissä 3. päivänä maaliskuuta 2025

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue rp

Mikkel Näkkäläjärvi
puoluesihtööri

Miikka Lönnqvist
hallintopäällikkö

Lisätietoja:

Miikka Lönnqvist
p. 050 441 0715
miikka.lonnqvist@sdp.fi